

TUYÊN NGÔN ĐỘC LẬP

(PHẦN 1. TÁC GIẢ)

1. Vài nét về tiểu sử của Hồ Chí Minh

- Sinh ngày 19/5/1890 trong một gia đình nhà nho yêu nước.
- Quê ở làng Kim Liên, huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An.
- Gia đình:
 - Cha: Cụ phó bảng Nguyễn Sinh Sắc.
 - Mẹ: Hoàng Thị Loan.
- Quá trình hoạt động cách mạng:
 - Năm 1911, Người ra đi tìm đường cứu nước.
 - Năm 1919, Người gửi tới Hội nghị hòa bình ở Vec-xay bản "Yêu sách của nhân dân An Nam", kí tên Nguyễn Ái Quốc.
 - Năm 1920, Người dự Đại hội Tua và trở thành một trong những thành viên sáng lập Đảng Cộng sản Pháp.
 - Từ năm 1923 đến 1941, Người hoạt động chủ yếu ở Liên Xô, Trung Quốc và Thái Lan.
 - Tháng 2/1941, Người về nước, trực tiếp lãnh đạo phong trào cách mạng trong nước.
 - Tháng 8/1942, Người lên đường sang Trung Quốc để tranh thủ sự viện trợ quốc tế, bị chính quyền Tưởng Giới Thạch bắt giữ trong 13 tháng.
 - Ngày 2/9/1945, Hồ Chí Minh đọc bản "Tuyên ngôn Độc lập" tại Quảng trường Ba Đình khai sinh ra nước Việt nam Dân chủ Cộng hòa.

2. Sự nghiệp văn học của Hồ Chí Minh

a. Quan điểm sáng tác

- Coi văn học là một vũ khí chiến đấu lợi hại phụng sự cho sự nghiệp cách mạng.
- Chú trọng tính chân thật và tính dân tộc của văn học, luôn đề cao sự sáng tạo của người nghệ sĩ.
- Xuất phát từ đối tượng, mục đích để quyết định nội dung và hình thức của tác phẩm.

b. Di sản văn học

Văn chính luận

- Được viết bằng lí trí sáng suốt, trí tuệ sắc sảo.
- Thể hiện tấm lòng yêu ghét nồng nàn, sâu sắc của một trái tim vĩ đại.
- Lời văn chặt chẽ, súc tích.

Tác phẩm tiêu biểu:

- Các bài văn chính luận đăng trên các báo: "Người cùng khổ", "Nhân đạo"...

- "Bản án chế độ thực dân Pháp".
- "Tuyên ngôn Độc lập".
- "Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến" ...

Truyện và kí

- Thể hiện trí tưởng tượng phong phú, vốn văn hóa sâu rộng, trí tuệ sắc sảo.
- Trái tim tràn đầy nhiệt tình yêu nước và cách mạng.

Tác phẩm tiêu biểu:

- "Lời than vãn của bà Trưng Trắc"
- "Vi hành"

Thơ ca

- Tái hiện một cách chân thật, chi tiết bộ mặt tàn bạo của chế độ nhà tù Quốc dân đảng và xã hội Trung Quốc.
- Ghi lại tâm trạng, cảm xúc và suy nghĩ của tác giả, phản ánh tâm hồn và nhân cách cao đẹp của người chiến sĩ cách mạng trong chốn ngục tù.
- Bức chân dung tự họa của Hồ Chí Minh.

Tác phẩm tiêu biểu:

- Tập thơ "Nhật kí trong tù"
- "Nguyên tiêu"
- "Cảnh khuya" ...

c. Phong cách nghệ thuật

Rất độc đáo và đa dạng:

- Văn chính luận
 - Ngắn gọn, súc tích.
 - Lập luận sắc sảo, chặt chẽ, bằng chứng giàu sức thuyết phục.
 - Đa dạng về bút pháp.
- Truyện và kí
 - Bút pháp hiện đại, có tính chiến đấu mạnh mẽ.
 - Nghệ thuật trào phúng đặc sắc.
- Thơ ca
 - Có sự kết hợp độc đáo giữa:
 - Bút pháp cổ điển và hiện đại.
 - Chất trữ tình và chất "thép".
 - Sự trong sáng, giản dị và hàm súc, sâu sắc

3. Luyện tập

Câu 1: Nêu những nét chính trong phong cách nghệ thuật văn chính luận của Hồ Chí Minh.

Gợi ý làm bài

- Văn chính luận: ngắn gọn, súc tích, lập luận chặt chẽ, lí lẽ đanh thép, bằng chứng thuyết phục và đa dạng về bút pháp. Giọng văn chính luận rất đa dạng: khi ôn tồn, thấu tình, đạt lí; khi đanh thép, mạnh mẽ, hùng hồn.
- Một số tác phẩm tiêu biểu như Tuyên ngôn độc lập, Bản án chế độ thực dân Pháp,....

Câu 2: Theo anh (chị), tính cổ điển và tính hiện đại của bút pháp đã được thể hiện như thế nào trong thơ của Hồ Chí Minh? Lấy dẫn chứng từ một vài bài thơ của Người.

Gợi ý làm bài

Bài làm phân tích những biểu hiện của tính cổ điển và tính hiện đại trong bút pháp của Hồ Chí Minh, kèm theo những dẫn chứng cụ thể để minh họa.

Về tính cổ điển, nên chú ý đến:

- Thế giới thiên nhiên quen thuộc: một ánh nắng ban mai, một vầng trăng đẹp, một ngọn núi cao, một dòng sông xanh, cảnh núi rừng hùng vĩ hay cánh đồng quê với tiếng sáo chẵn trâu.
- Giọng điệu phẳng phát phong vị thơ Đường, Tống.
- Nhân vật trữ tình cũng có phong thái ung dung tự tại, hoà hợp với thiên nhiên, coi thiên nhiên là người bạn tâm tình.
- Về tính hiện đại, nên chú ý đến thiên nhiên không tĩnh lặng như trong thơ xưa mà vui tươi, khoẻ khoắn, vươn tới sự sống; con người trong thơ không phải là ẩn sĩ mà là chiến sĩ.
- Về dẫn chứng minh họa, nên lấy từ các bài thơ tiêu biểu như Chiều tối, Giải đi sớm, Cảnh khuya, Rằm tháng giêng,...

4. Kết luận

Kết thúc bài học, các em cần nắm được:

- Những nét chính về cuộc đời của Hồ Chí Minh.
- Những tác phẩm tiêu biểu trong sự nghiệp văn học của Hồ Chí Minh.
- Các đặc điểm trong phong cách nghệ thuật Hồ Chí Minh.